



**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Deum non videre creaturas omnes in seipso tanquam in causa, probabilior
opinio est. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

quam iam illarum cognitionem: in quo videtur fecerit Arist. Doctrinam, de qua disp. 86. dicemus.

Deinde idem Magister, & Episcopus Lutens. interpretantur Hieron. ut neget eodem modo Deum curam gerere rerum minimarum, videlicet deputando illis Angelum, præcepta etiam imponendo, & designando præmia, sicut habet curam hominum, hoc modo explicat etiam Hieronymum Hugo de S. Victore in summam sententiarum tractatu 1. cap. 12. ubi etiam præcedentis expositionis meminit. Mihi tamen non admodum probatur expositio, siquidem verba Hieron. aliud manifeste indicant, vel legenti constare potest, & earum rerum minimarum generalem solum concedit notitiam, & providentiam: sed non propterea Hieronymi sententia in hoc loco veritatem Catholicam labefactare debet. Habemus quoque pro ea ipsius testimonium manifestum in cap. 10. Matth. ubi explicans illud: Nonne duo passeret assere veniunt, &c. ait. Si parva animalia absque Deo auctore non decidunt, & in omnibus semper est providentia, & quæ in his peritura sunt, sine Dei voluntate non pereunt, vos qui æterni estis, non timere debetis, quod absque Dei voluntate providentia?

DISPUTATIO LX.

An Deus res omnes cognoscat in seipso.

Due opposita sententia. cap. 1.

Deum non videre creaturas omnes in seipso tanquam in causa, probabilior opinio est. cap. 2.

Deum in se tanquam in speculo creaturas videre. cap. 3.

Soluantur argumenta prima, & secunda sententia. cap. 4.

CAPVT I.

Due opposita sententia.

DOCTRINAM utriusque art. præcedentis hac unica disputatione enotare curabimus: namque ex modo, quo Deus cognoscit res creatas, facile colligere licebit, an omnes sigillatim secundum proprias ipsarum rationes cognoscat.

Circa modum vero, quo Deus res alias cognoscit, de quo in art. 5. agitur varie sunt sententia Theologorum, prima est Galvini in 1. d. 35. artic. 2. concl. 1. & Okami in eadem d. quæst. 3. Aureoli, ut est apud Capreol. eadem d. 35. q. 2. art. 1. in argum. contra conclusionem, qui affirmant, creaturas a Deo ita proxime in seipsis videri, ut eas non videat in sua essentia, tanquam in obiecto primario prius viso, quæ opinio colligi videtur ex Scoti in 1. d. 35. q. 1. §. Ad ista, in medio illius, ubi primum docet, intellectum diuinum per suam essentiam constitui in actu primo ad intelligendum non tantum suam essentiam, sed etiam creaturas omnes. Asserit deinde, Deum actu veluti secundo intelligere seipsum, & alia: & quamvis in eius doctrina primum obiectum intellectus diuini sit eius essentia, ut infra disp. 143. referemus: nusquam tamen docet essentiam diuinam ita primo cognosci, ut in ea tanquam in obiecto primario prius cognito creaturæ videantur, sed sicut dicit intellectum, Dei per essentiam suam constitui in actu primo ad sui, & aliarum rerum cognitionem: ita docet, in actu secundo se, & omnia alia cognoscere, nec vnum prius alio.

Hæc opinio probatur primum, Creaturæ non sunt in Deo secundum proprias rationes formales, ergo nec in ipso videri possunt secundum illas: hic enim agimus de cognitione creaturarum secundum proprias earum rationes, non quatenus

in Deo dicuntur esse ipse Deus, ut disp. 51. explicatum est: præterea si creaturæ viderentur, ut sunt in Deo non viderentur distincte, cum enim aliquid in alio videtur distincte cognosci non potest: sed Deus distincte, & secundum proprias rationes sigillatim eas cognoscit, ergo non in se, sed in ipsis eas videt.

Secunda opinio est Dur. in 1. d. 35. q. 2. in corp. ad 2. Tho. de Argent. q. 1. maxime vero con. 4. Capreol. q. 1. art. 1. con. 1. & 2. Caiet. & recentiorum in hoc art. aliter, Deum in seipso, tanquam in primario obiecto prius cognito cognoscere omnes creaturas distincte, & proprio conceptu secundum rationes proprias ipsarum: cum dicunt, tanquam, in obiecto prius cognito, significant essentiam diuinam non solum esse quasi speciem ad efficiendam visionem creaturarum; verum etiam esse primum obiectum, in quo prius cognito creaturæ videntur. Deinde, cum addunt, hoc modo a Deo creaturas cognosci secundum proprias ipsarum rationes, plane intelligant, non solum cognosci, quatenus in ipso Deo existentes, dicuntur esse ipse Deus, ut supra dicebamus sed etiam secundum rationes creatas, quibus a Deo distinguuntur, cognosci.

Explicant deinde amplius hanc sententiam Durand. & Caiet. hoc modo, creaturæ dicuntur cognosci in Deo, quia sunt in eius essentia sicut in causa eminentiori quadam ratione vnitæ, ita tamen, ac si distincte continerentur, ut in ea distincte, & perfecte cognoscantur: quare dicunt non cognosci in Deo tanquam in speculo solum, aut specie, sed etiam tanquam in obiecto prius cognito. In hanc sententiam refertur solet S. Thom. in hoc art. 5. & 1. contra gentes 6. 53. Agnidus in 1. d. 35. q. 2. Alex. 1. p. q. 1. 3. m. 2. art. 1. Henric. quodlib. 9. q. 2. qui asserunt Deum in seipso creaturas cognoscere, non in ipsis.

Hæc opinio probatur primo ex Dionys. 7. de diuinis nomin. post medium, ubi non solum docet, Deum in seipso creaturas cognoscere, sed etiam eas in seipso, tanquam in causa, & per causam intelligere. Secundo, quia Aug. lib. 8. q. 4. 46. ait. Deum nihil extra se intueri. Tercio ratione probatur, nam si Deus cognoscit cætera omnia, non ex eo, quod seipsum cognoscat tanquam primum obiectum, sequitur, seipsum non comprehendere: quoniam hac sola ratione diximus, disp. 53. c. 4. Deum a Beatis non comprehendendi, quia non possunt ita Deum videre, ut ex vi visionis, quæ ipsum vident, cætera creata, quæ ad ipsum quodammodo pertinent, valeant intueri: quare etiam si videret Beatus ipsum Deum, & omnia creata assunder, quam ex ipso Deo prius cognito, non diceretur in nostra opinione Deum comprehendere: ergo ut Deus seipsum comprehendat, opus est Deum videre seipsum; & ex vi huius visionis cætera omnia: aut necesse est, ut incidamus in aliquam ex his sententijs, quas in ea disp. ex professo impugnauimus. Quarto, si nihil obest, quo minus Deus seipsum, & creaturas in seipso hoc modo cognoscat, non debemus ei hoc denegare, cum videatur perfectissimus modus cognoscendi, nimirum effectum in perfectissima causa, in qua multo perfectioni mod. est, quàm in seipso.

CAPVT II.

Deum non videre creaturas omnes in seipso, tanquam in causa probabilior opinio est.

EGO quidem arbitror, Deum in sua ipsius essentia res omnes creatas intueri, diuerso tamen

Secunda expositio non placet.

Hugo, Viti.

Matth. 10. Testimonium Hieron. pro veritate Caiet.

Prima sententia. Galvini, Okami, Aureoli.

Scotus.

Probatur primo.

Probatur secundum.

Secunda sententia. Durand. Argent. Cap. Caiet.

S. Thom. Arg. diu. Alexand. Henric.

Dionys. Probatur primo.

Secunda. August. Tertio.

Quarta confirmatur.

5

men modo, quam Caietan. putavit, nempe Deum in seipso eas cognoscere, non ex eo, quod seipsum tanquam causam, & primum obiectum prius intelligat, sed in seipso tanquam in verbo, & specie expressa: ut vero hanc sententiam explicemus, & probemus, duo observanda sunt.

*Observatio
Prima.*

Vnum est, omnia, quæ Deus cognoscit, etiam si cum essentia ipsius conferantur, simul inter se, & cum ea cognosci, non tantum simul tempore, aut duratione, sed etiam natura: eo quod unica, & simplicissima sit cognitio, quam Deus de se, & de alijs rebus habet: in eadem vero cognitione non potest prius, & posterius natura assignari: potest tamen prioritas quædam rationis constitui, quatenus ex parte obiectorum, quæ cognoscuntur, vnum concipitur à nobis veluti ratio, qua Deus cognoscit aliud, eo quod vnum sit magis coniunctum ipsi Deo intelligenti, quam aliud. Ergo nunc videndum est, an essentia Dei ita se habeat ad ipsum Deum intelligentem, ut dicatur esse primum obiectum, quo cognito cætera omnia ab ipso cognoscantur.

*Observatio
Secunda.*

Alterum observandum est, in Deo esse cognitionem essentiali, quæ est communis tribus personis: & notionalem, quæ est propria Patris. Prior cognitio est ipsamet essentia Dei absolute secundum rem, quæ nostro modo intelligendi dicitur habere & rationem speciei expressæ, seu verbi, & actus secundi: posterior cognitio habet relationem realis productionis verbi, quod est secunda persona Trinitatis. Est autem differentia inter nostram cognitionem, & divinam, siue ea sit essentialis, siue notionalis, quod nostra cognitione, & intellectio non cognoscitur ipsum verbum, quæ est actio realis, siue ipsum verbum, quod per modum actionis solum (vt aiunt) grammaticalis intelligitur, ut disp. 14. c. 4. explicabimus. At vero in Deo tam verbum productum realiter, quod est secunda persona, quam ipsamet essentia divina, quæ est veluti verbum eorum, quæ essentiali intellectioe Deus intelligit, directe cognoscitur eademmet intellectioe aut essentiali, aut etiam notionali, qua reuera producitur: vnde verbum utroque modo est id, in quo res cognoscantur, & cognitum.

Ex duobus igitur, quæ continent nostra sententia, prius in hoc cap. nobis probandum est, videlicet: Deum non videre in se ipso creaturas, sicut in causa, & obiecto primario prius viso: posterius enim sequenti cap. confirmabimus: prius autem sic ostenditur. Primo si Dei attributa à nobis considerentur secundum proprias rationes, quas de ipsis concipimus; non omnia ita se habent, ut inter se connexa videantur nostro modo intelligendi, hoc est, non pendet secundum rationem vnumquodque ab vnoquoque nam si de scientia Dei loquamur, non videtur secundum suam rationem formaliter supponere omnipotentiam, neque enim dicitur Deus omnia scire, quia est omnipotens: imo vero contra, ideo videtur omnipotens, quod omnia sciat ut dicemus infra disp. 10. scientia enim sua infinita, & voluntate dicitur omnia posse, aut tanquam proximo principio, aut saltem primo, & dirigente in sententia eorum, qui omnipotentiam ad exequendum tribuunt essentia Dei, secundum quod est intellectioe vero, & voluntati directionem: ergo etiam si non intelligatur Deus omnipotens per locum (ut aiunt intrinsecum) non sequi-

tur non esse omnia intelligentem: aliunde igitur omnia cognosceret, quam per suam essentiam cognitam, ut omnipotentem. Nam si hoc solo medio intelligit per locum intrinsecum, optime sequitur, ablata omnipotentia, qua cognita cognoscit creaturas, cognitionem quoque, quam de creaturis habet, de medio tolli: ergo cum nostro modo intelligendi scientia, quam Deus de creaturis habet, non supponat omnipotentiam, non supponet etiam essentiam suam cognitam, tanquam causam earum, ac proinde, neque ut primum obiectum, quo prius cognito creaturas intelligat: quæ omnia recte sequuntur, si nostro modo intelligendi philosophemur: hoc autem modo philosophandum esse, ex priori notatione supponimus.

Secundo probatur, quoniam ut ostendimus disp. 38. c. 1. & disp. 50. c. 4. & 5. obiectum aliquod prius cognitum non potest esse medium cognoscendi aliud quidditativum, & proprio conceptu, si in se non continet totam rationem illius, & eiusdem omnino rationis cum eo non est: nam si diversum est, quo pacto insit illius aliud poterit quidditative cognosci: Deus autem non continet in se formaliter rationem creaturarum: imo in se omnino dissimilis illis est, ergo cognitum prius non potest esse medium cognoscendi creaturas. Tercio ut in illa disp. 50. c. 4. & 5. diximus, cum Deus in se omnino absolutus sit ab omni relatione, & ordine ad creaturas, non potest alicui intellectui, etiam diuino, esse medium cognoscendi creaturas aliquas, tanquam obiectum primum prius cognitum: vnum enim prius cognitum non ducit in cognitionem alterius, nisi illius, ad quod refertur.

Dices, Deum referri ad creaturas relatione saltem rationis, licet non reali: & hoc satis esse, ut ducat in cognitionem claram creaturarum: at hoc si uolumus est, quoniam, ut eo loco dicebamus, hæ relationes rationis solum concipiuntur à viatoribus non à Beatissimis, qui vident rem, sicuti est, ac proinde non confundunt has relationes, quæ in Deo non sunt, siquidem ipsam concipiunt, sicuti est: quanto minus Deus seipsum sub respectu illo rationis nostre concipiet, qui ita intime seipsum intelligit, sicuti est, ut nihil omnino sua cognitione in seipso mutet, & hac de priori parte.

CAPVT III.

Deum in se tanquam in speculo creaturas videre.

Posterior pars nostre sententia facili quoque probatur, nempe Deum in seipso, tanquam in specie expressa, & verbo intueri creaturas quod est eas videre in seipso, tanquam in speculo, quia in eo representantur veluti in verbo. Nam essentia divina sic comparatur cum Deo, ut ipsa non solum sit essentia, qua Deus est, sed ei etiam sit sui ipsius cognitio. sic ergo non solum Deum constituit in ratione Dei, sed etiam ipsum reddit intelligentem sui ipsius: vnde & sibi est veluti species expressa, & verbum sui, & est obiectum cognitum. Præterea representat creaturas actu, & est earum cognitio; quare illis comparatur ut verbum earum. Hac igitur ratione Deus creaturas cognoscit in se ipso prius cognito: non quidem prius cognito solum tanquam obiecto primario, & causa, sed tanquam verbo, quod est etiam creaturarum verbum, eas representans. Et quamvis essentia non ducat Deum in cognitionem creaturarum, quatenus ab ipso Deo solum cognita est: ex eo tamen, quod

*Deus non videt creaturas in se, ut in obiecto primo viso.
Prima ratio.*

7

8
Secunda ratio.

Tertia ratio.

*Obiectio.
9
Distinguitur.*

10